

## ***ИСПИТНА ПИТАЊА ИЗ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА***

### **ОБАВЕЗНА ЛИТЕРАТУРА:**

Јаков Радишић, Облигационо право, општи део, Номос, Београд, 2000. (и каснија издања);

Илија Зиндовић, Облигационо право, посебан део, Београд, 2011.

### **1. ОПШТИ ДЕО**

1. Појам и значај облигационог права
2. Настанак и развој облигационог права
3. Закон о облигационим односима
4. Начело савесности и поштења
- 5. Остали извори облигационог права осим Закона о облигационим односима**
- 6. Језичко значење речи "облигација"**
- 7. Појмовно значење речи "облигација"; разлике између облигације и облигационог односа**
8. Појам, предмет тражбине; корист повериочева од чинидбе
9. Садржина облигационог односа
10. Субјекти облигационог односа
- 11. Дуг и одговорност**
12. Неутуживе тражбине
- 13. Разлика између облигационих и стварних права**
- 14. Сличности између облигационих и стварних права**
15. Врсте обавеза с обзиром на својства
16. Индивидуалне и генеричке обавезе
17. Алтернативне обавезе
18. Факултативне обавезе
19. Кумулативне обавезе
20. Новчане обавезе
21. Камата
22. Појам и врсте извора облигационих односа, уопште и у нас
23. Појам и значај уговора
24. Појам и садржина принципа слободе уговарања
25. Ограничење слободе уговарања
26. Пословна способност уговорника
27. Предмет уговора
28. Основ и мотив уговора
- 29. Изјава воље и сагласност воља**
30. Појам понуде за закључење уговора; услови које треба да задовољи понуда

31. Дејство понуде за закључење уговора; понуда присутном и одсутном лицу
32. Смрт или губитак пословне способности једне стране код понуде; повлачење и опозивање понуде
33. Прихватање понуде за закључење уговора
34. Време и место закључења уговора
35. Уговори који се склапају на темељу општих услова
36. Облигациони односи на темељу преговора
37. Појам и сврха форме уговора
38. Конститутивна форма уговора; последице непридржавања прописане конститутивне форме уговора
39. Писмена форма уговора
40. Тумачење уговора
41. Формални и неформални, консенсуални и реални уговори
42. Једнострано обавезујући и обострано обавезујући уговори
43. Теретни и добротини, комутативни и алеаторни уговори
44. Предговори и коначни уговори
45. Каузални и апстрактни уговори
46. Краткотрајни и дуготрајни уговори
47. Именовани и неименовани, главни и споредни, прости и сложени уговори
48. Генерални и посебни, индивидуални и колективни уговори
49. У чему се састоји дејство уговора
- 50. Лица према којима уговор дејствује**
51. Уговор у корист трећег лица
52. Уговор о обећању чинидбе трећег лица
53. Приговор неиспуњеног уговора
54. Одговорност због правних недостатака ствари
55. Одговорност због материјалних недостатака ствари
56. Прекомерно оштећење
57. Немогућности испуњења обавеза
58. Промењене околности код уговора
59. Споразумно раскидање уговора
60. Једнострано раскидање уговора због неиспуњења
61. Раскидање фиксних уговора
62. Ништави уговори
63. Рушљиви уговори
64. Случајна немогућност испуњења обавеза из уговора
65. Протек времена, отказ и смрт једне уговорне стране
66. Проузроковање штете другом као извор облигационог односа
- 67. Појам и суштина правне одговорности уопште**
- 68. Појам и суштина имовинске или грађанске одговорности**
69. Теоријске разлике између уговорне и неуговорне одговорности
70. Практичне разлике између уговорне и неуговорне одговорности
- 71. Могућност стицаја и конкуренције уговорне и неуговорне одговорности**
- 72. Однос грађанске и кривичне одговорности**
73. Појам и врсте основа одговорности за штету
74. Одговорност за кривицу или субјективна одговорност

75. Одговорност због створеног или контролисаног ризика (објективна одговорност)
76. Одговорност по основу правичности
77. Услови одговорности за штету
78. Појам штете
79. Материјална и нематеријална штета
80. Стварна штета и измакла добит
81. Посредна и непосредна штета
82. Позитивни и негативни интерес, предвидљива и непредвидљива штета, конкретна и рачунска штета
- 83. Разликовање између природне и тзв. правне узрочности**
- 84. Теорија услова и теорија непосредног и посредног проузроковања**
- 85. Нечињење као узрок штете**
86. Теорија адекватне узрочности
87. Појам и облици конкуренције узрока
88. Појам кривице, њен однос према противправној радњи и способност за кривицу
89. Умишљај и нехат као облици кривице
90. Противправност штетне радње
91. Пристанак оштећеног
92. Нужна одбрана и стање крајње нужде
93. Дозвољена самопомоћ
94. Коришћење својим правом и злоупотреба права
95. Случај и виша сила
96. Кривица оштећеног
97. Споразумно искључење и ограничење одговорности за штету
98. Одговорност за малолетна лица
99. Одговорност за душевно болесна лица и лица заосталог умног развоја
100. Одговорност за помоћнике
101. Одговорност предузећа за своје раднике
- 102. Одговорност правних лица за своје органе**
103. Појам опасне ствари и опасне делатности; услови одговорности за штету од опасне ствари и одговорна лица
104. Одговорност држаоца и имаоца опасне ствари
105. Одговорност противправног држаоца и лица у служби имаоца опасне ствари; одговорност лица које није у служби имаоца опасне ствари
106. Околности које искључују одговорност за штету од опасних ствари и опасних делатности
107. Одговорност у случају удеса изазваног моторним возилом у покрету
108. Одговорност за штету коју узрокује ствар с недостатком
109. Одговорност за штету коју је изазвала животиња
110. Одговорност за штету коју је изазвала грађевина
111. Одговорност за штету изазвану падом, бацањем или просипањем нечега из просторије
112. Одговорност за штету нанету терористичким актима, јавним демонстрацијама и манифестацијама и одговорност организатора приредби
113. Одговорност због ускраћивања неопходне помоћи и одговорност у вези са обавезом закључења уговора

114. Одговорност у вези са вршењем послова од општег интереса; одговорност више лица за исту штету
- 115. Појам и циљ надокнаде материјалне штете**
116. Облици надокнаде материјалне штете
117. Тренутак према коме се штета утврђује и мерило за утврђивање штете
- 118. Проблем "ново за старо" и одузимање користи од штете**
119. Разлози за снижење надокнаде материјалне штете
120. Надокнада нематеријалне штете (општи поглед); посебна ограничења за новчану надокнаду нематеријалне штете
121. Надокнада штете изазване телесном повредом и оштећењем здравља лица
122. Надокнада штете услед проузроковања смрти лица
123. Надокнада материјалне штете изазване повредом части и ширењем неистинитих навода
124. Појам и опште претпоставке неоснованог обогаћења
125. Исплата недугованог
126. Исплата с обзиром на основ који се није обистинио и с обзиром на основ који је доцније отпао
- 127. Обогаћење услед властите радње, радње трећег и спољњег догађаја**
128. Дејство неоснованог обогаћења
129. Тужба због неоснованог обогаћења (правна природа и однос према другим сличним тужбама)
130. Појам и услови допуштеног незваног вршења туђих послова; правне последице допуштеног незваног вршења туђих послова
131. Недопуштено и неправно незвано вршење туђих послова
132. Јавно обећање награде
- 133. Издавање вредносних папира на доносиоца**
134. Уговорна казна
135. Јемство
136. Одустаница
137. Капара
138. Кауција
139. Доцња дужника
140. Доцња повериоца
- 141. Употреба дужникових права**
142. Побујање дужникових правних радњи
143. Право задржавања (ius retentionis)
144. Појам испуњења или исплате и субјекти исплате
145. Место и време исплате дуга
146. Предмет исплате и исплата новчаних обавеза
- 147. Урачунавање и доказивање исплате**
148. Депоновање и продаја дуговане ствари
149. Пребијање или компензација
150. Опроштај дуга
151. Пренов или новација
- 152. Сједињење (confusio)**
153. Застарелост потраживања

- 154. Упојединачени или подељени облигациони односи
- 155. Солидарност дужника
- 156. Солидарност поверилаца
- 157. Више дужника и поверилаца недељиве обавезе
- 158. Појам, услови, предмет и дејство уступања потраживања
- 159. Посебни случајеви уступања потраживања
- 160. Уступање уговора (појам и дејство)
- 161. Преузимање дуга, приступање туђем дугу и преузимање испуњења
- 162. Упут или асигнација

## **2. ПОСЕБНИ ДЕО**

- 163. Појам уговора о продаји и његов предмет
- 164. Права и обавезе продавца и купца
- 165. Гаранција за исправно функционисање продате ствари
- 166. Продаја с правом откупа
- 167. Продаја с оброчним отплатама цене и продаја с плаћањем унапред
- 168. Куповина на пробу
- 169. Спецификациона куповина и куповина по узорку и моделу
- 170. Продаја са правом налажења бољег купца и продаја с правом препродаје
- 171. Продаја са правом прече куповине
- 172. Продаја са задржавањем права својине
- 173. Продајни налог
- 174. Уговор о промени или трампи
- 175. Појам, битне особине, значај и услови настанка уговора о поклону
- 176. Дејство уговора о поклону
- 177. Опозивање поклона
- 178. Врсте уговора о поклону
- 179. Појам, особине, значај и битни састојци уговора о закупу
- 180. Обавезе закупаодавца
- 181. Обавезе закупца
- 182. Отуђење закупљене ствари и уговор о подзакупу
- 183. Престанак уговора о закупу
- 184. Уговор о закупу стана
- 185. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о послузи
- 186. Дејство уговора о послузи
- 187. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о зајму
- 188. Дејство уговора о зајму и наменски зајам
- 189. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о делу
- 190. Дејство уговора о делу
- 191. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о пуномоћству
- 192. Дејство уговора о пуномоћству
- 193. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о остави

194. Дејство уговора о остави  
195. Посебни случајеви оставе  
196. Појам, особине, значај и услови настанка уговора о ортаклуку  
197. Дејство уговора о ортаклуку

**ВАЖНА НАПОМЕНА:** Студент полаже усмени испит, по правилу, тако што извлачи испитне цедуље. На свакој испитној цедуљи налази се једно испитно питање. За оцену од 6 до 8 студент извлачи три испитне цедуље, а за више оцене извлачи још једну, додатну цедуљу. **Питања која се налазе на испитним цедуљама која се извлаче за више оцене, на списку испитних питања означена су болд словима.**

### **3. ОСНОВНЕ ЛАТИНСКЕ ИЗРЕКЕ И ПОЈМОВИ ИЗ ОБЛИГАЦИОНОГ ПРАВА**

#### **A. ИЗРЕКЕ**

**Ab initio nullum, semper nullum** - Што је у почетку ништаво, увек је ништаво.

**Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat** - Акт треба тумачити тако да он пре важи, него да не важи.

**Affirmantis est probare** - Ко тврди треба и да докаже.

**Alteri stipulati nemo potest** – Нико не може обавезати другог.

**Animo vicino nocendi** - Злоупотреба постоји кад неко врши своје право искључиво у намери да другоме шкоди.

**Casus sentit dominus** – Случај погађа власника.

**Consensus facit legem** – Сагласност воља је закон.

**Cuius commodum, eius periculum** – Ко има корист тај сноси и ризик.

**Culpa lata dolo aequiparatur** - Тешки нехат изједначава се са намером.

**Do ut des** – Дајем да даш.

**Dies interpellat pro homine** – Рок опомиње човека.

**Debitor sui ipsius nemo esse potest** - Нико не може бити сам себи дужник.

**Donatio non praesumitur** - Поклон се не претпоставља.

**Error iuris nulli prodest** - Заблуда о праву никоме не користи.

**Est omnis actus aleatorius, in quo fortuna praedominatur** - Алеаторан је сваки акт у коме главну улогу има срећа.

**Et non facere, facere est** - И нечињење је радња.

**Ex consensu contrahentium stipulationes volent** - Уговори извлаче снагу из споразума странака.

**Falsa demonstratio non nocet** - Погрешно приказивање не шкоди.

**Genera non perunt** - Род не пропада.

**Impossibilium nulla obligatio est** - За немогуће ствари нема обавезе.

**Iura vigilantibus scripta sunt** - Право је написано за будне (Ко не води бригу о својим правима може их изгубити).

**Lata culpa est nimia negligentia, id est non intelligere, quod omnes intelidunt** - Culpa lata је прекомерна непажња, што значи не водити рачуна о ономе о чему сви воде рачуна.

**Nemo auditur propriam turpitudinem suam allegans** – Не треба слушати онога који се позива на своју срамоту.

**Nemo plus iuris in alium transferre potest quam ipse habet** – Нико не може на другога пренети више права него што сам има.

**Neque nocere neque prodesse potest** - Уговор је за сва трећа лица туђи посао.

**Obligatio est aliquid dandum vel faciendum vel praestandum** - Облигација се састоји у обавези да се нешто да, учини или изврши.

**Pretium succedit loco rei** - Новчана вредност долази на место ствари.

**Prior tempore potior iure** – Ранији у времену, јачи у праву.

**Qui suo iure ititur nominem laedit** - Ко своје право врши, другоме не шкоди.

**Qui tacet consentire non videtur** – Ко ћути, тај се не слаже.

**Verba ligant homines** – Реч обавезује човека.

**Volenti non fit iniuria** – Ономе ко пристаје не чини се неправда, тј. деликт.

## Б. ПОЈМОВИ

**accidentalia negotii** – евентуални елементи уговора

**animus obligandi** – намера да се заснује облигациони однос

**arrha** – капара

**beneficiar** – корисник

**bonus pater familias** – добар отац породице (домаћин)

**casus** – случај

**causa aquirendi** - разлог, основ стицања

**causa solvendi** - разлог, основ чињења

**causa obligandi** - разлог, основ обавезивања

**causa donandi** - разлог, основ поклањања

**cedent** - уступилац

**cessionar** – прималац, стицалац

**cessus** – уступљени дужник

**commodatum** – послуга

**compensatio** – пребијање

**compensatio lucri cum damno** – пребијање користи са штетом

**conditio sine qua non** – услов без којег се не може

**condictio sine causa** – тужба због правно неоснованог обогаћења

**condictio in debiti** - тужба због исплате недугованог

**condictio ob causam futuram** - тужба због неоснованог обогаћења услед неостваривања правног основа

**condictio ob causam finitam** - тужба због неоснованог обогаћења услед накнадног отпадања првног основа

**confusio** – сједињење

**consensus** - сагласност

**contractus bilaterales aequales** – узајамни уговори

**creditor** - поверилац

**culpa** – нехат

**culpa lata** – груби нехат

**culpa levis** – обичан, прост нехат

**culpa in contrahendo** – скривљено кршење обавеза из преговора  
**damnum emergens** – стварна, позитивна штета  
**datio in solutum** – замена испуњења  
**debitor** - дужник  
**depositum** – остава  
**dolus** – намера  
**dolus malus**- превара  
**dominus negotii** – господар посла  
**donatio** – поклон  
**emptio-venditio** – продаја  
**essentialia negotii** – битни елементи уговора  
**erga omnes** - према свима  
**error in negotio** - заблуда о правном послу  
**error in persona** - заблуда о личности  
**error in corpore** - заблуда о предмету  
**error in substantia** - заблуда о својствима  
**exceptio non adimpleti contractus** – приговор неиспуњеног уговора  
**facultas alternativa** - могућност замене  
**forma ad probationem** – доказна форма  
**forma ad solemnitatem** – конститутивна форма  
**inter partes** - између странака  
**iuris vinculum** - правна веза  
**ius retentionis** – право придржаја (задржавања)  
**iustus titulus** – правни основ  
**laesio enormis** – прекомерно оштећење  
**locatio-conductio rei** – закуп ствари  
**locatio-conductio operis faciendi** – уговор о делу  
**lucrum cessans** – измакла добит  
**mandatum** – заступништво  
**metus** – принуда **modus aquirendi** - начин стicanja  
**mora debitoris** – дужничка доцња  
**mora creditoris** – поверилачка доцња  
**mutuum** – зајам  
**naturalia negotii** – природни елементи уговора  
**negotiorum gestio** – незвано вршење туђих послова  
**obligatio tantum naturalis** - природне, натуралне обавезе  
**obligatio civiles** - утуживе обавезе  
**obligationes ex contractu** - обавезе из уговора  
**obligationes ex delicto** - обавезе из деликта  
**pactum de contrahendo** - предуговор  
**pactum de non petendo** – опроштај дуга  
**post factum** - после дела, радње  
**pretium** – цена  
**pretium afektionis** – афекциона вредност (вредност наклоности)  
**promitent** – обећалац  
**rebus sic stantibus** – док ствари тако стоје



**restitutio in integrum** – повраћај у пређашње стање  
**stipulant, promisar** – уговорник коме се даје обећање  
**stipulatio poenae** – уговорна казна  
**societas** – ортаклук  
**vis maior** – виша сила